

Tillids- mand for 13 øre

Det er hvad sognefogeden har kostet pr. beboer, nu bliver hans embede afskaffet

Sognefoged Niels Henrik Hansen, Holme-Olstrup: — Det var jo min pligt at vis dem, hvis de kom her. (Foto: Erik Petersen).

Af Peter Hertz

DANMARKS 1500 sognefogeder skal afskediges, stod det forleden at læse i Politiken, og derved kan staten spare op mod tre millioner kr. Efter den almindelige danske regnebog oppebærer sognefogederne altså et honorar på 2.000 kr. om året, men Niels Henrik Hansen, 76 år, sognefoged i Holme Olstrup, tvivler på, det kan være rigtigt.

Niels Henrik Hansen har nu været sognefoged i 26 år i det sogn, hvor han fødtes for 76 år siden, og han har ikke mere end 1400 kr. i fast honorar om året. Han får 13 øre pr. indbygger og lidt for sognets hartkorn, og så tjener han endda lidt mere end for 26 år siden. Dengang var sognets indbyggertal 893, men nu er det over 1000.

— Og så får jeg selvfølgelig

lidt for attester og stævninger, som jeg skal forkynde. Sidst nævnte får jeg syv kr. for stykket, men så er der også kørsel til stedet. Ja, jeg har da også telefongodtgørelse, men man tjener ikke på at være sognefoged.

Sognets tillidsmand

Niels Henrik Hansens hverv er et tillidshverv, som han i sin høje alder kun fortsætter med, fordi der ikke er ret meget arbejde tilbage for sognefogeden, og fordi han har lovet at fortsætte, til den nye politikredsstruktur formentlig lægger hans sogn ind under Næstved, mens det nu hører under Køge.

— Men når omlægningen kommer, holder jeg op, erklærer han. Jeg begynder ikke at tjene en ny herre.

Tidligere kendte Niels Hansen alle i sognet, og han havde ligesom sin far været sognerådsformand. Desuden havde han som sognefoged lægdsvæsenet under sig, og det betød, at han to gange om året skulle rundt til alle unge mænd i sognet og sørge for, at de var

behørigt indskrevet i rullen, så de kunne blive soldater.

— Det er det ved tidligere tiders sognefogedarbejde, jeg savner mest, siger Niels Hansen. Dengang kom man i kontakt med de unge, og man kendte dem og kunne se, hvordan de voksede op og stiftede familie. Og jeg var med på sessionerne i Næstved, det var meget hyggeligt.

— Selvfølgelig rejste mange af dem herfra, men andre blev og overtog forældrenes gårde og huse, som jeg har overtaget min fars gård og min søn har den efter mig.

Giftfoged

— Derimod har jeg aldrig savnet hvervet som giftfoged, og jeg har vist ikke viet mere end højst en halv snes i min tid. Kom nogen og spurgte mig til råds om, hvordan de skulle lade sig vie, rådede jeg dem altid til at gå i kirke. Vielser hører kirken til, og der er jeg selv blevet gift.

— Men De har måttet vie nogle?

— Ja, det var jo min pligt, hvis de kom her. Ved sådanne lejligheder sørgede jeg altid for at se ordentlig ud i mit

pæne mørke tøj, og så gik vi ind i stuen, hvor jeg læste ritualet for brudeparret. Ja, jeg...nej, jeg kan ikke huske ordene mere, og jeg har for længst afleveret det papir, de stod på.

Kasket og politiskilt

Nu er der ikke meget tilbage af sognefoged Hansens mange hverv fra forrige århundrede. Han har dog stadig sin kasket, som ligger indpakket i en plastikpose og venter på en stor ildebrand i sognet.

— Hvis der er en stor ildebrand, og jeg ved, at politimesteren kommer til stede, tager jeg altid kasketten på og går derhen.

Sognefogeden har også stadig sit politiskilt, som skal hjælpe ham, når han skal stifte fred på kro eller i forsamlingshus eller på privat vej eller gade.

— Jeg har dog aldrig været i slagsmål, siger Niels Hansen. — Politimester Vagn Brosørgs engang til mig: 'Hvis du nogen sinde skal gribe ind i et slagsmål på kroen, skal du sørge for at lade andre om det aktive. Hvis slagsbrødre slår

på dig, får de frihedsstraf, for du er embedsmand, men hvis de slår på andre, er det billige...'. og det har jeg altid overholdt.

Fredsstifter

— Nå, det nærmeste, jeg har været ved et slagsmål var engang, da en mand kom til mig og beklagede sig over et overfald uden for kroen. Han havde fået sit gebis slået i stykker og krævede desuden erstatning for svie og smerte, flere hundrede kroner.

— Så tilkaldte jeg den anden part og hørte, at de havde været lige gode om at slå, og så sagde jeg: Dit gebis ka' du få erstatning for, men det andet skal du bare glemme, for du har jo også deltaget i slagsmålet. Bagefter fik jeg megen ros fra politimesteren, fordi sagen var blevet afgjort på denne måde.

Pantefoged

Ud over at være fredsstifter i sognet, er Niels Hansen også pantefoged. Han skal sørge for udpantning og udlæg, og så skal han skrive i en bog om det. Bogen er autoriseret til denne brug i 1873, og der er stadig flere blade tilbage. Den seneste gang, Niels Hansen har skrevet i den, var i fjor, så heller ikke dette hverv giver ham meget arbejde mere.

— Det er nu lige meget, fordi de mennesker, jeg skal pante hos, næsten aldrig har noget af værdi, siger sognefoged Hansen.

Pant i bukserne

— Jeg kan huske, at en manufakturhandler i Næstved engang ville have mig til at pante for et par bukser, som en karl havde købt på kredit hos ham. Han ville gerne, om ikke andet, have bukserne tilbage, men da jeg kom ud på gården, sagde gårdejerens om karlen: 'Han har ingen løn til gode, og bukserne — ja dem har han på...'. og så var der jo ikke noget at gøre.

— Er De ked af, at De måske nu mister sognefogedværdigheden?

— Nej, såmænd ikke. Jeg er jo oppe i årene, og jeg har tjent min tid...Selv om det selvfølgelig er meget hyggeligt at få besøg af politimesteren en gang om året, når han skal efterse min kasse og regnskabsbog.

Vi gør et stort nummer ud af EF